

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding varkenshouderij Peters, gemeente Wijchen

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

19 april 2010 / rapportnummer 2392-27

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De heer T. Peters is voornemens zijn varkenshouderij aan de Balgoijseweg 80a te Balgoij uit te breiden. In de nieuwe situatie zullen:

- bestaande stallen, die plaats bieden aan 2.820 vleesvarkens, worden afgebroken;
- een nieuw stal met twee verdiepingen worden gerealiseerd voor 10.800 vleesvarkens.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen, een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

In dit richtlijnenadvies geeft de Commissie¹ aan welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER voldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als in ieder geval de volgende informatie is opgenomen:

- de gevolgen van het voornemen op natuur, zoals de Natura 2000-gebieden 'Sint Jansberg', 'Bruuk', 'Gelderse Poort' en 'Uiterwaarden Waal', de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de beschermde natuurmonumenten 'Terreinen boswachterij Groesbeek', 'Bronnenbos Rafter' en 'Oude Waal'. Met name de effecten door de toekomstige emissie en depositie van verzurende en vermestende stoffen door het bedrijf zijn daarbij van belang;
- de geuremissie van het bedrijf en de invloed daarvan op de geurhinder in de omgeving;
- de emissie van fijn stof van het bedrijf en de bijdrage ervan aan de concentratie fijn stof in de directe omgeving van het initiatief.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Op het kaartmateriaal moeten in ieder geval natuurgebieden en gevoelige objecten voor geur en fijn stof aangegeven zijn. Geef ook helder topografische namen en de afstanden van de gebieden en objecten tot het bedrijf aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau.

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*. In bijlage 2 is een overzicht van de zienswijzen en adviezen opgenomen.

2. ACHTERGRONDEN

2.1 Probleemstelling en doel

De aanleiding en motivatie voor het voornemen staan beschreven in paragraaf 2.1 van de startnotitie. Dit kan overgenomen worden in het MER.

Onderbouw in het MER de voorgenomen uitbreiding en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

Geef aan in hoeverre andere bedrijfslocaties van de initiatiefnemer onderdeel uitmaken van dezelfde inrichting.

2.2 Wettelijk kader en beleidskader

De startnotitie geeft al enige informatie over het wettelijk kader en het beleidskader.

In de beschrijving van beleid en regelgeving ontbreken de volgende zaken. De Commissie adviseert die expliciet in het MER te behandelen:

- Besluitvorming omtrent aanwijzing zeer kwetsbare gebieden ingevolge de Wet ammoniak en veehouderij in Gelderland;
- Crisis- en herstelwet;
- Stand van zaken omtrent nieuw bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Wijchen.

In het MER moeten de consequenties en randvoorwaarden die voortkomen uit dit wettelijk kader en het beleidskader voor het voornemen worden uitgewerkt.

Hierbij dient in het bijzonder - ook gelet op het feit dat wet- en regelgeving sterk in beweging zijn - uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met de te verwachten ontwikkelingen rond fijn stof. Momenteel wordt er gewerkt aan een toetsingskader luchtkwaliteit en landbouw.

2.3 Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de aangevraagde Wm-vergunning. Geef aan hoe dit voornemen past binnen het vigerende bestemmingsplan.² Geef tevens aan hoe het voornemen zich verhoudt tot het op te stellen nieuwe bestemmingsplan Buitengebied.³

De Commissie adviseert in het MER op te nemen welke besluiten nog meer nodig zijn voor de realisatie van het voornemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet, een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of een bouwvergunning.

---

² Zie zienswijze nr. 14.

³ Zie zienswijzen nr. 2, 12 en 20.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Inleiding

In de startnotitie wordt in hoofdstuk 4 een beschrijving gegeven van het voor-nemen. Het voorkeursalternatief en de andere alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu.

Geef een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waar-in bebouwing en (ecologisch) gevoelige gebieden opgenomen zijn.

3.2 Voornemen

Ga bij de beschrijving van het voornemen systematisch in op:

- het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- de uitvoering van de inrichting inclusief beschikbare oppervlakten per dier en leefoppervlaktenormen⁴, rekening houdend met de vigerende welzijns-wetgeving en het gekozen voersysteem;
- de stal, inrichting en installaties door middel van een duidelijke tekening, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. Hierbij dient ook de ziekenboeg als zodanig duidelijk en herkenbaar te zijn aangegeven. In de plattegronden van de stal moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aangegeven worden, alsmede het BWL-⁵ of Groen Label-nummer. Geef daarbij aan uit welke regeling het Rav-nummer komt;
- de wijze waarop de dieren worden gevoerd en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd;
- verdere onderdelen van het voornemen voor zover relevant voor de milieu-effecten, zoals de voerkeuken;
- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten en de dimensionering van het luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvoor- en -nadelen van de te overwegen systemen;
- de uittreedsnelheden van de ventilatielucht waarmee wordt gerekend in de verspreidingsmodellen voor de emissiepunten van de stal.⁶ Geef tevens wat de uittreedsnelheden zijn bij maximale ventilatie, indien gebruik ge-maakt wordt van centrale afzuiging. Geef dan bovendien aan hoe deze snelheden worden gerealiseerd op basis van een weerstandsberekening van het gehele ventilatiesysteem in samenhang met de capaciteit van de ventilator(en);
- Hoeveel bijproducten en welke soort bijproducten worden opgeslagen bin-nen de inrichting. Bepaal tevens het jaarlijkse verbruik van deze produc-ten;⁷

---

⁴ Hierbij dient rekening te worden gehouden met het Varkensbesluit.

⁵ Meer informatie over de BWL-nummers staat in de toelichting van RAV van 25 september 2006, nr. BWL/2006310778 (stcrt. 24 oktober 2006).

⁶ Indien een cascadereregeling wordt toegepast, dient bij de berekeningen ten aanzien van geur, ammoniak en fijn stof te worden uitgegaan van de laagst mogelijke gemiddelde luchtsnelheden, bij geluid van de hoogst mogelijke.

⁷ Let op: boven de 15.000 ton doorvoer of 1000 m³ opslag van bijproducten voor brijvoerinstallaties zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag in plaats van burgemeester en wethouders.

- De logistiek van de bedrijfsvoering, zoals de laad- en losplaats(en), rijroutes over het erf, de ontsmettingsplaats voor vrachtwagens en de ontsluiting naar de openbare weg.⁸

Geef een overzicht van de beoogde fasering en planning van de realisatie van het voornemen.

3.3 Referentiesituatie

Geef een beschrijving van de referentiesituatie waarmee de alternatieven worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Omdat het bedrijf in zijn huidige omvang onder de IPPC-richtlijn valt, had het bedrijf per 30 oktober 2007 emissiearm moeten zijn. Het voldoen aan de IPPC-richtlijn maakt derhalve onderdeel uit van de referentiesituatie.

Onder de autonome ontwikkeling wordt de toekomstige ontwikkeling van het milieu verstaan. De toekomstige milieusituatie bestaat uit de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten in het studiegebied waar al over is besloten.

De woning aan de Balgoijseweg 80 grenst aan het bedrijf van de initiatiefnemer en maakte daar tot 1997 onderdeel van uit. Het is niet duidelijk wat de status is waarmee deze woning in het vigerende bestemmingsplan is opgenomen en of deze woning als geurgevoelig object dient te worden aangemerkt. De Commissie adviseert om hier, voordat met het opstellen van het MER begonnen wordt, duidelijkheid over te krijgen.

3.4 Alternatieven

De startnotitie geeft aan dat in het MER, naast de referentiesituatie, de voorgenomen activiteit met twee bouwlagen zal worden onderzocht, een alternatief met één bouwlaag en een meest milieuvriendelijk alternatief.

Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuzen grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

Geef aan of de verschillende alternatieven kunnen voldoen aan de eisen van vigerende wet- en regelgeving. Een belangrijke eis uit de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)⁹ worden toegepast. Houd bij het bepalen van de BBT rekening met de informatiedocumenten over BBT, zoals opgenomen in de bijlage van de Regeling aanwijzing BBT-documenten (BREF¹⁰). Het kan vereist zijn om verder te gaan dan BBT, wanneer bijvoorbeeld uit de omgevingstoets¹¹ blijkt dat lokale kenmerken dit vereisen, of wanneer er een minimalisatieplicht bestaat. Beoordeel in het MER of dit aan de

⁸ Zie ook zienswijze nr. 22.

⁹ Dit begrip is opgenomen in artikel 8.11 lid 3 Wm. In de praktijk wordt ook wel de Engelse term 'BAT' ('best available techniques') gebruikt. Bij de bepaling van BBT voor inrichtingen, bij het verlenen van vergunningen, dient het bevoegd gezag gebruik te maken van het afwegingskader uit het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb), artikel 5a.1 (Stb. 2005, 527).

¹⁰ Deze BREF (Best available technology reference document) is een hulpmiddel om de best beschikbare techniek te bepalen.

¹¹ Bij de bepaling van BBT dienen de technische kenmerken, de geografische ligging van de installatie en de plaatselijke milieuomstandigheden in acht te worden genomen. Dit wordt de omgevingstoets genoemd.

orde is. Werk, indien dat het geval is, in het MER uit hoe voldaan kan worden aan deze extra vereisten.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, adviseert de Commissie inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven. Dit geeft meer inzicht in de haalbaarheid van de alternatieven.

3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) uit. Het mma moet:

- uitgaan van de technisch gezien maximaal haalbare mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

De keuze van het mma dient plaats te vinden aan de hand van de meest maatgevende milieuaspecten. Bij de ontwikkeling van het mma adviseert de Commissie om primair aandacht te besteden aan maximale reductie van de uitstoot van verzurende en vermestende stoffen, geur en fijn stof, door de volgende maatregelen af te wegen:

- toepassing van een luchtwasser/combinatieluchtwasser waarin een combinatie van ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kan worden verwijderd;
- een emissiearm huisvestingssysteem, in combinatie met een luchtwasser.

Omschrijf en onderbouw duidelijk zowel het mma, als de afwegingen die hebben geleid tot het mma.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemene opmerkingen

Doel van de vergelijking van alternatieven op milieuaspecten is inzicht te geven in de essentiële punten waarop, dan wel de mate waarin, de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid.

Geef van de verschillende alternatieven kwantitatief het effect aan op verzurende en vermestende stoffen, geur, fijn stof en geluid. Breng daarbij niet alleen de effecten in beeld van de stal, maar ook van eventuele toepassing van brijvoer en eventuele andere bedrijfsonderdelen. Ga bij de beschrijving van de milieueffecten hiervan expliciet en kwantitatief in op de effecten van vrijkomende emissies en deposities, met name voor de luchtkwaliteit¹². Voor de effectbeschrijving is de snelheid van de uittredende stallucht een belangrijke factor. Ga bij toepassing van een cascaderегeling in de effectbeschrijving van de ventilatie (zie § 3.2) uit van een worst-case scenario. Ga daartoe bij de berekeningen ten aanzien van geur, ammoniak en fijn stof uit van de laagst mo-

---

¹² Ga minimaal in op fijn stof, ammoniak, NOx en geur.

gelijke luchtsnelheden binnen de te beschrijven alternatieven, bij geluid van de hoogst mogelijke luchtsnelheden.

Ga in op de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer.

Voor de overige effecten is een kwalitatieve beschrijving voldoende.

4.2 Natuur, vermesting en verzuring

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zie hieronder gebiedsbescherming en soortenbescherming) ook andere waardevolle natuur voorkomt in de nabijheid van het bedrijf. Geef aan of het bedrijf naast de natuureffecten door verzurende en vermestende emissies¹³ nog andere natuureffecten kan hebben, zoals verstoring of verdroging.

Gebiedsbescherming

In het MER moet aangegeven worden waar voor vermesting en verzuring gevoelige gebieden liggen en wat de afstand tot het bedrijf is. Gebruik hiertoe duidelijk kaartmateriaal. Geef aan welke beschermde status de gebieden hebben (bijvoorbeeld Natura 2000-gebied, Wav-gebied, Ecologische Hoofdstructuur of beschermd natuurmonument). Geef aan wat de huidige en/of toekomstige emissies van het bedrijf zijn. Betrek daarbij ook de emissies door (vracht)verkeer van en naar het bedrijf.¹⁴ Geef vervolgens per gebied aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
  - de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof¹⁵;
  - de heersende achtergrondconcentratie van stikstof;
  - de deposities op de verschillende gebieden bij de verschillende alternatieven;
  - de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur.
- Geef daarbij aan of er, in cumulatie met andere activiteiten, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden.

Geef aan welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen¹⁶ genomen kunnen worden.

Voor de vergelijking van achtergronddepositie, kritische depositiewaarden en bijdrage van het voornemen, adviseert de Commissie gebruik te maken van de eenheid $N_{\text{totaal}}/\text{ha}/\text{jaar}$.¹⁷

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor een passende beoordeling. Een passende beoordeling moet gemaakt worden als significante gevolgen

---

¹³ De belangrijkste verzurende en vermestende stoffen zijn Ammoniak (NH_3), Stikstofoxiden (NO_x) en Zwaveldioxide (SO_2). Stikstofverbindingen hebben een vermestende werking. Voor verzuring geldt dat 1 mol zwaveldioxide 2 mol zuur levert en 1 mol stikstofoxiden of ammoniak 1 mol zuur levert.

¹⁴ Zie ook zienswijzen nr. 1, 2 en 3.

¹⁵ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beijer, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.

¹⁶ Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

¹⁷ Agro Stacks drukt uit in ammoniakdepositie, maar dit is vergelijkbaar met de N_{totaal} depositie, omdat stallen nagenoeg geen andere stikstofverbindingen uitstoten.

voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (in cumulatie met andere plannen of projecten) niet kunnen worden uitgesloten.

Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt, dat een project of plan alleen mag worden vastgesteld als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁸ met succes wordt doorlopen.

Soortenbescherming¹⁹

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.²⁰ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten²¹ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats²². Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting op de gevoelige objecten in odour units per kubieke meter lucht. Doe dit volgens de in de Regeling geurhinder en veehouderij aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden of kan worden voldaan aan de normen voor geurconcentratie en minimale afstanden die volgen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Wanneer de gemeente in een verordening volgens artikel 6 Wgv andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader;
- bij toepassing van artikel 3 lid 4 (overbelaste situaties) van de Wgv een duidelijke berekening van wijze waarop de 50%-regeling is toegepast;²³
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen;²⁴
- ga in op hoeveelheid en op de keuze van het soort voer (zoals natte of droge bijproducten) en de gevolgen hiervan voor de geurhinder.

---

¹⁸ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

²⁰ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

²¹ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

²² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

²³ Zie pagina 20 in het document 'handreiking wet geurhinder en veehouderij, versie 5 maart'. <http://www.infomil.nl/publish/pages/65710/handreikingwetgeurhinderenveehouderijversie5maart2.pdf>

²⁴ Bijvoorbeeld spoelgoten geeft geurpieken tijdens de spoelbeurten. Vaak zijn er 2 spoelmomenten per dag.

Voer, gezien de omvang van het initiatief, de omliggende woningen en de binnengekomen zienswijzen²⁵, cumulatieve geurberekeningen uit. Dit past binnen de omgevingstoets.

Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder²⁶ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is. De Commissie adviseert om bij de uitwerking van de cumulatieve geurhinder gebruik te maken van bijlagen 6 en 7 van de "Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij".²⁷

4.4 Luchtkwaliteit

Vergelijking van alternatieven

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van in het bijzonder fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5})^{28, 29} te beschrijven, ook onder de grenswaarden.³⁰

Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007³¹. Presenteer de resultaten van de berekeningen middels verschilcontourenkaarten³² en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.³³

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

Toetsing aan wettelijke eisen

Momenteel maakt geen enkele intensieve veehouderij als 'in betekenende mate'-project onderdeel uit van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Maak, indien het initiatief zich wel als 'in betekenende mate' kwalificeert³⁴, aannemelijk dat met het voornemen wordt voldaan aan de luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer, of geef aan hoe het betreffende voornemen is aangemeld in het NSL.

²⁵ Zie zienswijze nr. 20.

²⁶ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, adviseert te werken met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

²⁷ InfoMil, aanvulling van 1 mei 2007, op de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij van de versie 1.0, 6 maart 2007.

²⁸ Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen (bijvoorbeeld NO₂).

²⁹ Op termijn moeten voor toetsing aan de Wet milieubeheer ook de consequenties van het voornemen op PM_{2,5} in beeld worden gebracht. Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van PM_{2,5} in PM₁₀. De verwachting is echter dat de PM_{2,5}-emissie bij intensieve veehouderijen beperkt is. Op dit moment vraagt de Commissie daarom nog niet de gevolgen voor de PM_{2,5}-concentraties in beeld te brengen. Zij adviseert echter nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen.

³⁰ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen immers nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

³¹ Gebleken is dat in de GCN-bestanden de veehouderijbedrijven niet altijd goed gesitueerd zijn. Dit komt doordat in de GCN-bestanden de lokatie is gebaseerd op het postadres van bedrijven en niet op de daadwerkelijke locatie. De Commissie adviseert daarom bij de berekening van de effecten van het voornemen voor fijn stof zonodig de GCN-gegevens te corrigeren op basis van vergunningsverleningsgegevens.

³² Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

³³ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

³⁴ Dit is het geval als de toename van de concentratie door het project meer dan 3% van de grenswaarde bedraagt.

Indien het initiatief zich als '*niet in betekenende mate*' kwalificeert, dient aan- nemelijk te worden gemaakt dat de toename van de concentratie minder dan 3% van de grenswaarde bedraagt. Maak duidelijk dat voldaan kan worden aan de anticumulatiebepaling opgenomen in de AMvB '*niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)*'.³⁵

4.5 Overige aspecten

4.5.1 Geluid

Breng in het MER de geluidbelasting door het voornemen in beeld, toets aan geldende wet- en regelgeving en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidemissies en -immissies (op geluidgevoelige bestemmingen) voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor de representatieve bedrijfssituatie, inclusief regelmatig terugkerende geluidspieken, zoals het laden of lossen van varkens, voer of mest;
- de geluidbelasting vanwege het (extra) vrachtverkeer dat gerelateerd is aan de inrichting. Geef daartoe een kwantitatieve beschrijving van de geluidsbelasting in de dag-, avond-, en nachtperiode, op het wegennet in de directe omgeving van de inrichting en de bijdrage van de inrichting hieraan. Ga ook in op afwijkende situaties, door bijvoorbeeld seizoensdrukte en piekmomenten. Geef aan of er knelpunten kunnen ontstaan voor omliggende woningen.³⁶

Geef indien niet aan de geldende wet- en regelgeving kan worden voldaan aan welke mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

4.5.2 Klimaat en Energie

Geef aan in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval CO₂-zuinig bouwen, aanpassingen in voer ten behoeve van een reductie in methaanemissie en de wijze en duur van de mestopslag³⁷.

Geef in het MER in hoofdlijnen de energiehuishouding voor het voornemen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en eventueel te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

Bepaal bij hoge luchtsnelheden van de uit de stallen uittredende ventilatie- lucht het daarmee samenhangende energieverbruik

---

³⁵ Zie artikel 5 van deze AMvB. Dit is het geval als projecten gebruik (zullen) maken van dezelfde ontsluitingsstructuur en aan elkaar (zullen) grenzen, dan wel in elkaars directe nabijheid (zullen) zijn gelegen tot een afstand van ten hoogste 1.000 meter vanaf de grens van de desbetreffende locatie of inrichting. Dit speelt niet als de toename van de concentraties ter plaatse niet meer bedraagt dan 0,1 µg/m³.

³⁶ Dit is aan de orde wanneer woningen zich vlakbij de in- of uitrit van het bedrijf bevinden. Hier zal de geluidbelasting zwaarder zijn door optrekkend of afremmend verkeer. Gebruik bij de beoordeling of een knelpunt aan de orde is de circulaire van 29 februari 1995 "Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting".

³⁷ Mestopslag kan veel uitstoot van CO₂ en CH₄ veroorzaken.

4.5.3 Veiligheid en gezondheid

Breng de effecten van het voornemen op de veiligheid en gezondheid van de mens in beeld.

Geef zo goed mogelijk de kans op en de aard van calamiteiten en storingen weer die tot negatieve effecten op veiligheid, gezondheid, milieu- of dierenwelzijn kunnen leiden. Beschrijf de mogelijke effecten en de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen³⁸, zoals o.a. MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken³⁹.

Onlangs is een consortium⁴⁰ in opdracht van het Ministerie van VWS gestart met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed in de gaten te houden.

4.5.4 Veewetziekten

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen het bedrijf dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook door de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

4.5.5 Water en bodem

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem via bijvoorbeeld een watertoets in beeld. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterbalans van de bedrijfsmatige processen (bedrijfswatersysteem);
- de waterhuishouding van het hele plangebied (hemelwatersysteem);
- de maatregelen om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater te voorkomen;
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers⁴¹;
- de onttrekking van grondwater tijdens de bouw van de stallen. Breng de mogelijke consequenties voor de waterhuishouding in beeld.

Geef in dit verband ook aan hoe en hoeveel water via een eigen bron wordt gewonnen en wat dit betekent voor de grondwaterstand. Geef aan hoe reinigings-, spoel- en regenwater worden opgeslagen en afgevoerd.

Geef daarnaast aan hoe verspreiding van relevante aanwezige schadelijke stoffen via de bodem voorkomen wordt. Bespreek daarbij in ieder geval de opslag en verwerking van het spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van luchtwassers. Ga ook in op de opslag van

---

³⁸ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

³⁹ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

⁴⁰ Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

⁴¹ Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden geïnfilteerd in de bodem te bewerkstelligen.

mest, de afvoer van het waswater van de spoelplaats en de eventuele opslag van zwavelzuur.

4.5.6 Landschap en cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, zoals bijvoorbeeld oude boerderijen en karakteristieke houtwallen. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Indien er mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn, dient dit door middel van inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk kan worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

5. VORM EN PRESENTATIE

Om de onderlinge vergelijking van alternatieven te verduidelijken adviseert de Commissie om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet op dezelfde wijze en met het zelfde detailniveau plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Verder wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen.

6. OVERIGE PUNTEN

Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit over de milieuvergunning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden. Dit dient om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek op te nemen. Er bestaat een sterke koppeling tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: dhr. T. Peters

Bevoegd gezag: college van burgemeester en wethouders gemeente Wijchen

Besluit: een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:

Activiteit: De heer T. Peters is voornemens zijn varkenshouderij aan de Balgoijseweg 80a te Balgoij uit te breiden. In de nieuwe situatie zullen:

- bestaande stallen, die plaats bieden aan 2.820 vleesvarkens, worden afgebroken;
- een nieuw stal met twee verdiepingen worden gerealiseerd voor 10.800 vleesvarkens.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 17 februari 2010

ter inzage legging startnotitie: 18 februari 2010 tot en met 1 april 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 4 februari 2010

richtlijnenadvies uitgebracht: 19 april 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. R. Aagten

drs. L.C. Dekker (werkgroepsecretaris)

W. Foppen

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie en relevante omstandigheden legt de Commissie in de meeste gevallen een locatiebezoek af.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. R. de Boer, Wijchen
2. Fam. Arts, Wijchen
3. J.H.A. Fernhout, Wijchen
4. GGD Regio Nijmegen, Nijmegen
5. I. Aalders en H. Aalders, Wijchen
6. F. Artz, Wijchen
7. Den Haan, Wijchen
8. Fam. W.H. Peters, Wijchen
9. L.H. Nieuwerkerke, Wijchen
10. A. en A. Peters-Walraven, Balgoij
11. P.H. Rutten, Wijchen
12. E. Stiphout, Wijchen
13. F. van Kuetssem, woonplaats onbekend
14. B. Verbruggen, Wijchen
15. G.R.A. Vink, Wijchen
16. Waterschap Rivierenland, Tiel
17. R.E. van Zelm, Wijchen
18. E.H. Zikken, Wijchen
19. G. Janssen, Wijchen
20. Werkgroep Verontruste Burgers, Wijchen
21. J.W.D. Hollander, Wijchen
22. H.E. van Mierlo, Wijchen
23. W.M. van Oorschot, woonplaats onbekend
24. Fam. Oosterhout, Wijchen
25. Fam. Alofs, Wijchen
26. E. van Kol, Wijchen
27. Heemkundekring "Pagus Balgoye" Wijchen
28. Fam. Rossen, Balgoij
29. J. van Stippen, Wijchen
30. B. Honer, Wijchen
31. J.P. van Tol en K.C.N.E. Kamps, Wijchen
32. J. Peters Sengers, Wijchen
33. A.F.H. Hendriks, Wijchen
34. M.A.J.G. Meij-de Haan, Wijchen
35. M. van Schijndel-Bierman, Wijchen
36. 82 eensluitende reacties ontvangen

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Uitbreiding varkenshouderij Peters, gemeente Wijchen

De heer T. Peters is voornemens zijn varkenshouderij aan de Balgoijseweg 80a te Balgoij uit te breiden. In de nieuwe situatie zullen:

- bestaande stallen, die plaats bieden aan 2.820 vleesvarkens, worden afgebroken;
- een nieuw stal met twee verdiepingen worden gerealiseerd voor 10.800 vleesvarkens.

Voor de besluitvorming over de aanvraag van de vergunning in het kader van de Wet milieubeheer wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2998-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

